

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حماسه جاودانه عاشورا

(سیاست‌ها و راهبردهای بی‌بدیل حسینی)

گردآوری و تألیف:

فاطمه جهانگیر

ارسطو توحیدی

۱۳۹۰

سرشناسه : جهانگیر، فاطمه، ۱۳۲۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : حماسه جاودانه عاشورا (سیاست‌ها و راهبردهای بی‌بدیل حسینی) / گردآوری و تالیف فاطمه جهانگیر، ارسطو توحیدی، تهیه و توزیع مؤسسه فرهنگی، هنری صبح امید دانش.
 مشخصات نشر : قم: نشر هدی، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۳۸۴ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۵۹-۷۷-۴ : ۷۵۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق.
 موضوع : حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. - جزای دشمنان
 موضوع : مختار بن ابی عبید، ۱ - ۶۷ ق.
 موضوع : عاشورا - نتایج و تأثیرات
 موضوع : واقعه کربلا، ۶۱ ق.
 موضوع : قیام توأبین، ۶۵ ق.
 شناسه افزوده : توحیدی، ارسطو، ۱۳۲۶ -
 شناسه افزوده : مؤسسه فرهنگی، هنری صبح امید دانش
 رده بندی کنگره : ۱۲۹۰ ج ۸/۵ BP۴۱۵
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۵۳۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۴۶۸-۲۹

حماسه جاودانه عاشورا (سیاست‌ها و راهبردهای بی‌بدیل حسینی)

مؤلفان: ..... فاطمه جهانگیر، ارسطو توحیدی
 ویراستار علمی: .....
 مرکز پخش: ..... مؤسسه فرهنگی، هنری صبح امید دانش
 ناشر: ..... هدی
 چاپ: .....
 کوثر
 نوبت چاپ: .....
 اول / ۱۳۹۰
 قیمت: .....
 ۶۵۰۰ تومان
 شابک: .....
 ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۵۹-۷۷-۴
 تیراژ: .....
 ۱۰۰۰

ناشر: قم، ۴۵ متری ۱۵ خرداد، ۱۸ متری سوم خرداد، کوچه ۱، پلاک ۴۵، ۹۱۲۵۵۱۴۰۳۹
 توزیع کننده: قم-خ آذر پاساژ معصومیه طبقه زیرزمین واحد ۲ تلفن: ۹۱۲۵۵۱۳۲۹۳

شماره حساب سیبا ۰۱۰۲۱۳۰۵۷۰۰۰۲ علی فلاح زاده

Email: hodanashr۱۳۸۳@gmail.com

حق نشر و حقوق مؤلفان محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۷
فصل اول: ولادت و اصالت امام حسین (علیه السلام)	
مشخصات امام سوم شیعیان حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام).....	۲۳
ویژگی ها.....	۲۴
ولادت و نام گذاری.....	۲۵
تبرک جستن ملائک به قداقه حضرت حسین (علیه السلام).....	۲۵
سیمای حسین (علیه السلام) در قرآن مجید.....	۲۶
همسران آن حضرت.....	۲۷
فرزندان آن حضرت.....	۲۷
محل شهادت و نامه های مردم کوفه.....	۲۸
فصل دوم: شروع مبارزه و حرکت به سوی کربلا (سفری معنوی برای نهضتی الهی)	
تغییر شکل حکومت.....	۳۱
نامه معاویه به امام (علیه السلام).....	۳۱
جواب امام (علیه السلام) به نامه معاویه.....	۳۲
گرد همایی در مکه.....	۳۴
نامه معاویه به حاکم مدینه.....	۳۵
مرگ معاویه.....	۳۵
رؤیای یزید.....	۳۶
نامه یزید به فرمانروای مدینه.....	۳۶
مشاوره ولید با مروان.....	۳۷
برخورد امام (علیه السلام) و ولید.....	۳۷
ملاقات مروان.....	۳۸
حرکت و شروع نهضت خونین کربلا.....	۳۹
عزیمت امام حسین (علیه السلام) از مدینه به مکه.....	۳۹
وصیت امام به محمد بن حنفیه.....	۴۰
پیشنهاد محمد حنفیه به امام (علیه السلام).....	۴۰
پاسخ امام (علیه السلام) به پیشنهاد محمد حنفیه.....	۴۰
گذرگاهها و منازل راه.....	۴۳

فصل سوم: حماسه کربلا

۷۳	..... محل نزول
۷۳	..... جغرافیای کربلا
۷۴	..... نام های سرزمین کربلا
۷۵	..... ویژگی های رزم و رزمگاه
۷۵	..... مشخصات دیگر حادثه کربلا
۷۶	..... شهدای کربلا
۷۹	..... دعای امام حسین (علیه السلام)
۸۰	..... سخنان امام حسین (علیه السلام)
۸۰	..... نامه امام (علیه السلام) به اهل کوفه
۸۱	..... اظهارات یاران امام حسین (علیه السلام)
۸۲	..... نامه عبدالله به حسین بن علی (علیه السلام) و اعزام عمر سعد
۸۳	..... سوم محرم، اعزام لشکر به سوی کربلا
۸۴	..... خریداری اراضی کربلا
۸۴	..... هوشیاری یاران امام حسین (علیه السلام)
۸۵	..... نامه عمر بن سعد
۸۵	..... نامه عبدالله به عمر بن سعد
۸۶	..... عبدالله در نَحْلَه
۸۶	..... روز چهارم محرم
۸۷	..... روز پنجم محرم
۸۸	..... تعداد لشکر عمر بن سعد
۸۹	..... روز ششم محرم
۸۹	..... وضعیت لشکر دشمن
۸۹	..... نامه امام حسین (علیه السلام) به محمد بن حنفیه
۹۰	..... روز هفتم محرم
۹۱	..... روز هشتم محرم
۹۱	..... ملاقات یزید بن حصین همدانی و عمر بن سعد
۹۲	..... آوردن آب از فرات
۹۲	..... ملاقات امام حسین (علیه السلام) و عمر بن سعد
۹۳	..... نامه عمر بن سعد به عبدالله
۹۳	..... پاسخ به عبدالله
۹۴	..... تهدید به عزل
۹۴	..... روز نهم محرم (تاسوعا)
۹۵	..... امان نامه
۹۵	..... رد امان نامه
۹۶	..... اعلان جنگ
۹۶	..... سخنان حبیب بن مظاهر و زهیر

۹۷	یک شب مهلت برای راز و نیاز
۹۸	خطبه امام حسین (علیه السلام) شب عاشورا
۹۹	پاسخ یاران امام حسین (علیه السلام)
۱۰۰	محمد بن بشیر
۱۰۰	مرگ از غسل شیرین تر است
۱۰۱	ایستادگی تا مرز شهادت
۱۰۱	حفر خندق در اطراف خیام
۱۰۱	تحکیم مواضع
۱۰۲	غسل شهادت
۱۰۲	اشعار امام حسین (علیه السلام)
۱۰۲	پیوستن گروهی به امام (علیه السلام)
۱۰۳	روز عاشورا
۱۰۴	تعداد یاران امام حسین (علیه السلام)
۱۰۴	سپاه عمر بن سعد
۱۰۵	حرکت سپاه دشمن
۱۰۵	خطبه امام حسین (علیه السلام)
۱۰۷	گفتگوی شمر با امام حسین (علیه السلام)
۱۰۸	خطبه دوم امام حسین (علیه السلام)
۱۱۰	خبر دادن امام حسین (علیه السلام) از عاقبت امر عمر بن سعد
۱۱۱	خطبه دیگر از امام حسین (علیه السلام)
۱۱۲	حر بن یزید ریاحی
۱۱۳	فرمان یورش
۱۱۳	شهادت اصحاب امام (علیه السلام)
۱۱۴	نام های شهدای حمله اول
۱۲۰	نزول نصر
۱۲۱	استغاثه
۱۲۱	نام سایر شهدا
۱۳۰	آخرین نماز و کشته شدن حبیب بن مظاهر
۱۴۲	خطاب امام (علیه السلام) به یارانش
۱۴۳	مبارزه یاران امام (علیه السلام)
۱۴۳	حمله به خیام
۱۴۳	شهدای بنی هاشم
۱۵۶	شهادت سیدنا ابی عبدالله الحسین المظلوم و طفل شیرخوار آن حضرت
۱۶۸	ذوالجناح
۱۶۸	دگرگونی عالم
۱۶۹	صفاتی که از اباعبدالله (علیه السلام) در کربلا ظهور کرد
۱۷۰	اعمال دنائت مآبانه لشکر عمر سعد

فصل چهارم: پس از شهادت امام (علیه السلام)

۱۷۳	پس از شهادت.....
۱۷۴	غارت خیام.....
۱۷۴	آتش زدن خیمه ها.....
۱۷۴	اوج بیدادگری.....
۱۷۵	حدیث جفال.....
۱۷۶	یارانی که به شهادت نرسیدند.....
۷۷	کسانی که بعد از امام حسین (علیه السلام) شهید شدند.....
۱۷۷	طفلان مسلم بن عقیل.....
۱۷۸	تلفات دشمن.....
۱۷۹	سن امام حسین (علیه السلام) هنگام شهادت.....
۱۷۹	سر مقدس سیدالشهداء (علیه السلام).....
۱۸۰	سره‌های سایر شهدا.....
۱۸۰	سفر از کربلا.....
۱۸۰	تعداد اسیران.....
۱۸۱	قافله اسیران.....
۱۸۲	خطاب‌های زینب کبری (علیها السلام).....
۱۸۴	سکینه و پیکر امام حسین (علیه السلام).....
۱۸۴	اجساد مطهر شهدا.....
۱۸۵	دفن اجساد مطهر.....

فصل پنجم: اسرا در کوفه

۱۸۹	ورود اهل بیت به کوفه.....
۱۹۰	خطبه‌های آتشین در کوفه.....
۱۹۶	قصر کوفه.....
۱۹۶	مجلس ابن زیاد.....
۱۹۷	فرمان قتل امام سجاد (علیه السلام).....
۱۹۷	ابن زیاد و سر مقدس امام حسین (علیه السلام).....
۱۹۸	زندان کوفه.....
۱۹۹	نامه عبدالله به یزید ملعون.....
۱۹۹	ماجرای کوفه پس از ورود اسیران.....
۲۰۰	عبدالله بن عقیف ازدی.....
۲۰۰	پشیمانی عمر بن سعد.....
۲۰۱	مختار در قصر دارالاماره.....
۲۰۱	خبر شهادت به مدینه.....
۲۰۱	ندایی از غیب.....
۲۰۲	انتشار خبر شهادت در مکه.....

فصل ششم: از کوفه تا شام

۲۰۵ ..... اعزام اهل بیت به شام

۲۰۵ ..... منازل کوفه تا شام

فصل هفتم: اسرا در شام

۲۱۵ ..... وضعیت اعتقادی مردم شام

۲۱۶ ..... سهل بن سعد الساعدی

۲۱۷ ..... مجلس یزید

۲۲۱ ..... سفیر روم و مجلس یزید

۲۲۲ ..... خطبه زینب کبری (ع) در مجلس یزید

۲۲۷ ..... خطبه حضرت سجاد (ع)

۲۳۱ ..... بازتاب خطبه امام سجاد (ع)

۲۳۲ ..... نفرت مردم شام از یزید

۲۳۳ ..... رؤیای هند

۲۳۳ ..... ماجرای دخترک خردسال و سر مبارک امام حسین (ع)

۲۳۴ ..... سوگواری در شام

۲۳۴ ..... یزید و سه خواسته امام سجاد (ع)

۲۳۵ ..... رؤیای سکینه (ع)

فصل هشتم: ورود به مدینه

۲۳۹ ..... حرکت از شام

۲۳۹ ..... اربعین

۲۴۰ ..... اربعین و اختلاف اقوال

۲۴۲ ..... بشیر در مدینه

۲۴۳ ..... استقبال از کاروان کربلا

۲۴۳ ..... خطبه امام سجاد (ع)

۲۴۵ ..... صوحان بن صعصعه

۲۴۵ ..... محمد بن حنفیه

۲۴۶ ..... ورود به مدینه

۲۴۷ ..... ام سلمه

۲۴۷ ..... ام البنین

۲۴۸ ..... رباب همسر امام حسین (ع)

۲۴۹ ..... گریه حضرت سجاد (ع)

۲۵۰ ..... گریه اصحاب پیامبر (ص) بر امام حسین (ع)

فصل نهم: شیعیان پس از شهادت امام حسین (ع) و مبارزه برای انتقام

۲۵۳ ..... پشیمانی

۲۵۳ ..... آزاد شدن مختار

۲۵۴ ..... توأبین

۲۵۵ ..... سخنان مسیب بن نجبه

۲۵۵	سخنان رفاعه ابن شداد
۲۵۵	سخنان سلیمان بن صرد
۲۵۶	نامه به مدائن
۲۵۶	اجابت سعد
۲۵۷	نامه به اهل بصره
۲۵۷	هلاکت یزید
۲۵۷	بیعت مردم
۲۵۷	مختار به مکه می رود
۲۵۸	ابن زیاد پس از هلاکت یزید
۲۶۰	عبدالله بن یزید و ابراهیم بن محمد
۲۶۰	سخنرانی عبدالله بن یزید
۲۶۰	آغاز حرکت جدی توابین
۲۶۱	خطبه سلیمان
۲۶۲	توابین در کربلا
۲۶۳	حرکت از کربلا
۲۶۳	نامه عبدالله بن یزید به سلیمان
۲۶۴	نامه سلیمان
۲۶۴	قرقیسیا
۲۶۵	حرکت قشون از شام
۲۶۶	غین الورد
۲۶۶	خطبه سلیمان بن صرد
۲۶۷	اعزام حصین بن نمیر و شرحبیل
۲۶۷	اعزام ادهم بن محرز
۲۶۸	کشته شدن سلیمان بن صرد
۲۷۰	بازگشت به کوفه
۲۷۱	نیروهای کمکی
۲۷۱	خبر توابین در شام
	فصل دهم: قیام مختار
۲۷۵	مختار کیست؟
۲۷۸	سفیر امام (ع) در خانه مختار
۲۷۹	مختار هنگام قیام مسلم (ع)
۲۸۰	مختار و میثم تمار
۲۸۰	مختار پس از توابین
۲۸۱	نامه مختار از زندان
۲۸۲	آزادی مختار از زندان
۲۸۴	توطئه برای دستگیری مختار
۲۸۴	

۲۸۶.....	استیذان از حضرت سجّاد (علیه السلام).....
۲۸۶.....	مراجعت به کوفه.....
۲۸۶.....	تأیید عبدالرحمن بن شریح.....
۲۸۷.....	دعوت از ابراهیم بن مالک اشتر.....
۲۸۸.....	بیعت ابراهیم با مختار.....
۲۸۹.....	خروج مختار.....
۲۹۰.....	ایاس بن مضارب.....
۲۹۲.....	فرمان قیام.....
۲۹۲.....	حمله به سپاه زحر بن قیس.....
۲۹۳.....	شکست سوید بن عبدالرحمن.....
۲۹۴.....	ابوعثمان نهدی و قبيله شاکر.....
۲۹۴.....	قبيله خثعم.....
۲۹۴.....	اجتماع در مسجد.....
۲۹۵.....	کشته شدن نعیم.....
۲۹۵.....	محاصره مختار.....
۲۹۵.....	سخنان یزد بن انس.....
۲۹۶.....	کشتن راشد بن ایاس.....
۲۹۷.....	پیشنهاد عمرو بن حجاج.....
۲۹۸.....	خطبه ابن مطیع.....
۲۹۸.....	ابن مطیع در محاصره.....
۲۹۸.....	ورود سپاه مختار به کوفه.....
۲۹۹.....	محاصره دارالاماره.....
۳۰۰.....	امان دادن اشراف.....
۳۰۰.....	خطبه مختار.....
۳۰۱.....	بیعت با مختار.....
۳۰۲.....	تقسیم بیت المال.....
۳۰۳.....	اعزام فرمانداران به شهرها.....
۳۰۳.....	هلاکت مروان بن حکم.....

فصل یازدهم: انتقام

۳۰۷.....	آغاز انتقام.....
۳۰۷.....	نامه به مختار.....
۳۰۷.....	نامه به عبدالرحمن.....
۳۰۹.....	کشته شدن فرماندهان شام.....
۳۰۹.....	وفات فرمانده سپاه عراق.....
۳۱۰.....	پیشنهاد ورقاء بن عازب.....
۳۱۰.....	اشتباه ورقاء بن عازب.....
۳۱۰.....	بازتاب مرگ یزید بن انس.....

۳۱۱	حرکت ابراهیم بن مالک اشتر و توطئه در کوفه
۳۱۱	پیشنهادهای عبدالرحمن بن مخنف
۳۱۲	شورش
۳۱۳	شمر از قبیله یمن جدا میشود
۳۱۳	جنگ با شورشیان
۳۱۴	مالک بن عمرو
۳۱۵	ابوالقلوص
۳۱۵	کشته شدن رفاعه ابن شداد
۳۱۶	سرکوب شورشیان
۳۱۶	فرار از کوفه
۳۱۷	عمرو بن حجاج زبیدی
۳۱۸	تخریب خانه ها
۳۱۹	کشدگان حسین علیه السلام
۳۲۰	تازندگان اسب
۳۲۱	دبّابه
۳۲۱	انتقام از دیگر شرکت کنندگان در صحنه کربلا
۳۲۲	کشتن خولی
۳۲۲	کشتن عمر بن سعد
۳۲۴	ارسال سرها به مدینه
۳۲۴	شمر بن ذی الجوشن
۳۲۶	سنان بن انس
۳۲۶	حمید بن مسلم
۳۲۷	حرمله ابن کاهل
۳۲۸	حکیم بن طفیل طائی
۳۲۹	مرّه ابن منقذ
۳۳۰	زید بن رقاد

۳۳۰	.....	ابوالحتوف جعفی
۳۳۰	.....	صالح بن وهب
۳۳۰	.....	ابحر بن کعب
۳۳۱	.....	بجدل بن سلیم
۳۳۱	.....	عمرو بن صبیح
۳۳۲	.....	سراقه ابن مرداس
۳۳۲	.....	جنگ با عبیدالله بن زیاد
۳۳۲	.....	توصیه مختار
۳۳۳	.....	حرکت سپاه کوفه
۳۳۳	.....	عمیر بن حباب
۳۳۴	.....	سخنان ابراهیم بن مالک اشتر
۳۳۵	.....	کشته شدن عبیدالله بن زیاد
۳۳۶	.....	کشته شدن حصین بن نمیر
۳۳۶	.....	فتح موصل
۳۳۷	.....	آمدن مختار به مدائن
۳۳۷	.....	ارسال سر عبیدالله بن زیاد برای مختار و محمد بن حنفیه
۳۳۹	.....	شعب عارم
۳۴۱	.....	اخراج بنی هاشم از مکه
۳۴۲	.....	مصعب بن زبیر
۳۴۲	.....	حرکت مهلب بن ابی صفره
۳۴۳	.....	حرکت مصعب از بصره
۳۴۳	.....	اشتباه و یا خیانت
۳۴۴	.....	آغاز حمله
۳۴۵	.....	خبر شکست سپاه
۳۴۵	.....	حرکت به سوی کوفه
۳۴۵	.....	حروراء
۳۴۷	.....	پیشنهادی نادرست
۳۴۷	.....	محاصره مختار
۳۴۸	.....	پیش بینی درست مختار
۳۴۹	.....	کشته شدن مختار
۳۵۰	.....	بجیر بن عبدالله
۳۵۱	.....	عبدالرحمن بن محمد بن اشعث
۳۵۱	.....	مسافر بن سعید
۳۵۲	.....	توبیخ عبدالله بن عمر
۳۵۲	.....	زنان مختار
۳۵۳	.....	بدن مختار
۳۵۳	.....	مدت امارت مختار در کوفه

۳۵۳	عروه ابن زبیر .....
۳۵۴	عبدالله بن زبیر .....
۳۵۴	قبر مختار .....
فصل دوازدهم: اهداف، سیاست‌ها و راهبردهای بی بدیل قیام عاشورا	
۳۵۷	رویکرد .....
۳۵۷	اهداف قیام عاشورا .....
۳۶۰	سیاست‌های قیام عاشورا .....
۳۶۱	سیاست اصلی و کلی امام (علیه السلام) .....
۳۶۱	سایر سیاست‌ها .....
۳۶۵	راهبردهای قیام عاشورا .....
۳۶۵	راهبرد اصلی و مهمترین راهبرد: .....
۳۶۷	سایر راهبردها .....
ضمیمه: در فضیلت زیارت امام حسین (علیه السلام)	
۳۷۹	برخی از روایات در فضیلت زیارت امام حسین (علیه السلام) .....
۳۷۹	استحباب زیارت یا وجوب آن؟ .....
۳۸۱	فهرست منابع .....

پیشگفتار

«به نام دوست که هر چه عنایت است از اوست»

«هر دری بسته بود جز در پر فیض حسین (علیه السلام)»

سال‌ها بود که آرزو داشتم در باره نهضت مقدس حسین بن علی (علیه السلام) که نه تنها یک جنبش اصیل اسلامی، بلکه حساس‌ترین فراز تاریخ انسانی است، بررسی و مطالعه دقیق داشته باشم و جوانب گوناگون این واقعه جان سوز را تا آنجا که فهم و درک من اجازه می‌دهد، مورد بررسی قرار دهم. این آرزو یک بار در سال ۱۳۸۶ هجری شمسی، می‌رفت که جامه عمل بپوشد، ولی عنایت حضرت باری تعالی بر این قرار گرفت که قبل از این بررسی، مطالعه کوتاهی در مورد زندگی فرزندی برحق امام حسین (علیه السلام) حضرت مهدی امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف را که وارث و ادامه دهنده همان راه و تکامل بشریت می‌باشد را داشته باشم.

خوشبختانه بعد از انجام آن، آرزوی دیرینه محقق شد و با الطاف پروردگار منان این موفقیت به دست آمد که مطالعه‌ای در حدّ وسیع به انجام برسد و با کمک همسرم تکمیل شود.

محصول مطالعه و تلاش انجام شده که به طور خلاصه در این کتاب نگارش شده است، به پیشگاه مقدس و با عظمت شفیع امت، پیامبر رحمت، حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) و جانشین برحق آن حضرت سیدالمظلومین، امام‌المؤمنین امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) و دخت بزرگوار ایشان، شهید راه ولایت صدیقه کبری، سیده نساء العالمین (علیها السلام) و فرزندان بزرگوارشان، از شهید بین در و دیوار حضرت محسن بن علی (علیه السلام) تا منتقم آل محمد (علیه السلام) مهدی موعود؛ منجی عالم بشریت حضرت بقیة الله الاعظم روحی و ارواح العالمین له‌الفداء و به همه شیعیان و عاشقان و دوستداران خاندان اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) و به ویژه منتظران حضرت صاحب‌الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف که برپای دارنده عدل و رستگاری در جهان است، تقدیم می‌شود.

امام حسین (علیه السلام) می‌فرمایند:

«إِنِّي لَا أَرَى الْمَوْتَ إِلَّا سَعَادَةً وَ الْحَيَاةَ مَعَ الظَّالِمِينَ إِلَّا بَرَمًا.» (بحار الانوار، ج ۴۴ ص ۳۸۱)

«همانا من مرگ را جز سعادت نمی‌یابم و زندگانی با ستمگران را غیر از ننگ و خفت نمی‌دانم.»

این فرمایش امام (علیه السلام) مرا به این وادی رهنمون ساخت که این کلام راهگشا و راهبردی بزرگ برای همه آزادگان جهان در طول تاریخ است و بیان قصه کربلا پندی بس ارزشمند و الگویی بی‌بدیل برای مبارزه با ظلم است که موفقیت و پیروزی را در سرنوشتی ظالمان به ارمغان دارد.

شایان ذکر است خداوند متعال در قرآن کریم از رویدادهای گذشته تعبیر به «قصه» می‌کند و از همین رو نگارنده مایل بود، نام این کتاب و واقعه کربلا را «قصه عاشورا» و یا با توجه به این که در محتوای کتاب به رویداد شهادت امام حسین (علیه السلام) و هم چنین واقعه قیام مختار و انتقام گرفتن از ظالمان و قاتلان آن امام همام پرداخته شده است عنوان «قصه شهادت و انتقام» بر آن نهاده شود، تا به رسم قرآن پندهای آن راه‌نمای خوانندگان شود، لکن با مشورت‌هایی که انجام شد، با توجه به جاودانگی حماسه عاشورا و بی‌بدیل بودن سیاست‌ها و راهبردهای امام حسین (علیه السلام) در جریان قیام آن حضرت که با تألیف فصل دوازدهم کتاب توسط همسرم به آن اضافه گردید، عنوان «حماسه جاودانه عاشورا (سیاست‌ها و راهبردهای بی‌بدیل حسینی)» برای آن برگزیده شد.

در این جا لازم است به چند مطلب اشاره شود:

نخست: به جهت حفظ حقوق معنوی اشخاص، اشاره می‌شود که کتاب «قصه کربلا» تألیف جناب حجت‌الاسلام والمسلمین علی نظری‌زاده یکی از منابع اصلی این کتاب است.

دوم: آرزوی توفیق برای همسرم دکتر ارسطو توحیدی که تنظیم و تدوین مطالب را بازننگری و اصلاح کرد و افزون بر آن، با تحریر مقدمه و تألیف و اضافه نمودن فصل دوازدهم به منظور کاربردی کردن اثر برای مدیران سطوح راهبردی، بر غنای آن افزود تا توجه ویژه خوانندگان را به ابعاد راهبردی قیام عاشورا جلب نماید.

سوم: تشکر و قدردانی صمیمانه از سرکار خانم عطیه کرمانشاهی که تایپ آنرا با دقت به انجام رساند و همچنین سرکار خانم هایده یزدانی که در مقابله خوانی همکاری داشتند و همچنین فرزندم دکتر آرمین توحیدی که در ویراستاری اثر همکاری نمود.

چهارم: قدردانی از مسئولان مؤسسه فرهنگی، هنری صبح امید دانش و نشر هدی و آقایان دکتر صادق حمیدزاده و دکتر رضا ویسی که در انتشار این اثر مؤلفان را یاری کردند.

پنجم: عذر خواهی از خوانندگان ارجمند و صاحب نظران، به جهت کاستی‌های ناشی از ناتوانی مؤلفین که ممکن است مشاهده فرمایند.
خداوند به همه کسانی که قلم و قدمی در نشر دین مبین اسلام ناب محمدی ﷺ و مذهب شیعه بر می‌دارند، اجر جزیل عطا فرماید. انشاءالله.

و من الله التوفیق

کنیز اهل بیت فاطمه جهانگیر (توحیدی)